Оқушы.

1. А) Шапанның ою-өрнегіне қарап оның қай елдің адамы екенін анықтайтын болған. Мұндай әрнайы тігілген шапанға әр ру өз таңбасын салыпты.

Ә) Адамдарға құрметін, сыйластығын білдіретін „шапан кигізу", „шалына шапан жабу" деген дәстүрлері бар. Бұрындары хандар батыр, би, жақсы-жайсаңдарына дәреже берілгенде соның белгісі ретінде әрнайы тіктіртken шапанды алып оның иығына жапқан-түрлі мемлекеттік қатынастарды бекіту белгісі ретінде де шапан жібереті болған. Құрметтеудің және құдалық, жекжаттық қатынастың белгісі, айғағы саналған.

Б) Киімге қатысты ырымдар: баланы бесікке салғанда бесіктің үстіне жеті түрлі сырт киімдерді (шапан, тон, т.б) жабатын ырым бар. Киімнің жағасын басу-жаманшылық шығуы деп сенген. Киімді оң қолдан, оң аяқтан бастап киеді, сол аяқтан, сол қолдан бастап шешеді. Тозбаған киімді тастау да-жаман ырым.

В) Мұндай киім өте тозығы болса, оны алғысы келмендер көбейіп кетсе, әлгі киімді бұзып, кішкентай бетормал көлемінде „тәбәрік" деп бөлін алған. Оның маңызды үлкен.

2. Жағалы киім-бұл не? Қазақстанда қандай дәстүрлері бар? Тозбаған киімді тастау да- қандай ырым? Мәнінің неғұрлым?

3. Қазақ халқы ежелден „жағалы киім" ретінде және ұлттық киім ретінде шапанды бағалап келген. Адамға құрметін, сыйластығын білдіретін „шапан кигізу", „иығына шапан жабу" деген дәстүрлер бар. Бұрындары хандар батыр, би, жақ-

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІНІҢ
"ДАРЫН" РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ"
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК ҚАЗЫНАЛЫҚ КӘСІПОРНЫ

он-жетіспеуінің дәрмен бауында сонның белгісі ретінде арнайы тіктірілген шапанды ағаның иығына жапқан, түрлі мемлекеттік қызметтер бекіну белгісі ретінде де шапан жебеуінің болған

4. Қосымша ақпарат: адамға құрметін, сыйластығын білдіретін „шапан кигізу", „иығына шапан жабу" деген дәстүрлер бар. Ханның өзі киген шапанын сыйлау – қазақ халқына үлкен мәртебе. Мұражайда тұрған Абылай ханның иығын үлкен етіп тіккен шапан соның дәлелі. Баланы бесікке салғанда бесіктің үстіне жеті түрлі сынт киімдері жабатын нұсқа бар.

5. Мәтіннің тақырыбы: қазақ халқының жаңалы киім.

2. Мұражайда тұрған кімнің иығын үлкен етіп тіккен шапан соның дәлелі? Сенің ойыңша, қазақ халқының жаңалы киім болашақта қандай болады? Егер адам оны киісі келмесе, ол не істеу керек? Шапанның түрлері қандай?

Жазылым.

Сәнді ұрпақ – жарқын болашақ.

Қазақстан Республикасы – тәуелсіз мемлекет. Қазақстанның тәуелсіздік күні – басты мемлекеттік мереке. Бұл мереке Қазақстанда жыл сайын 16 желтоқсанда тойланады. Бірақ бұл күн кездейсоқ таңдалған жоқ, 1991 жылы 16 желтоқсанда Қазақстанның Жоғарғы Кеңесі Республиканың Тәуелсіздігі мен мемлекеттік егемендігі туралы заң қабылдады. Бүгін біз Тәуелсіздіктің 31 жылы тойлаймыз. Осы жылдар ішінде біздің мемлекетіміз өзін-өзі қамтамасыз ететін, гүлденген және дамушы елге айналды.

Бұл мерекеде бүкіл Республика бойынша жарқын мерекелер

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІНІҢ
"ДАРЫН" РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ"
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК ҚАЗЫНАЛЫҚ КӘСІПОРНЫ

өтеді. Адамдар бір-бірінде қонақ келеді, ол спортшыларға, зиялыларға өз еңбектері үшін түрлі марапаттар беріледі.

Жоғарыда айтылғандай: біз Қазақстан Тәуелсіздігіне 31 жыл толды бірақ, екіншіге дай, пандемияға байланысты біз бұл шараларды өткізе алмаймыз. Бұл жағдайда шығудың жолы бар! Біз телефон арқылы туыстарымыз бен достарымызды құттықтап, бірнеше жыл бұрын өткізілген мерекелік концерттерді тамашалай аламыз.

Қазіргі уақытта, Қазақстанда 130-ға жуық ұлт өкілдері тұрады. Негізінен қазақтар, өзбектер, орыстар, украиндар, немістер, ұйғырлар, қырғыздар, евреилер, армяндар, грузиндер және басқалар.

Қазақстанда ұлтшылдық жоқ. Егер біреу ұлтшылдық қақтығысын бастауға тырысса, онда олар жазаланады, өйткені барлық халықтар теңдей. Қазақстан-әр ұлттың өкілдері бейбітшілік пен келісімде өмір сүретін ел, әр халықтың дәстүрлерінде құрметтейді. Халықтар арасында өзара түсіністік пен құрмет орнаған. Егер сізде қиындық туындаса, біздің адамдарымыздың) қай ұлтқа қарамастан әрқашан көмектеседі. Үкіметімізде арқасында бізде заманауи технологиялар бар, машынада және бейбіт аспан астында өмір сүрін жатырмыз.

Біздің еліміздің күші, сонымен қа-мен Қазақстан Республикасы-өмір барлық салаларында заманауи көзқарастан қарайтынға қуатты, көп ұлтты тәуелсіз мемлекет екеніне сенімдімін.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІНІҢ
"ДАРЫН" РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ"
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК ҚАЗЫНАЛЫҚ КӘСІПОРНЫ